

1.11.1978

Oppl. 1.11.1978
Svepolisverket

Utdelning
Kopier

Till arbetspensionsanstalterna

1.1.1980 IKRAFTTRÄDANDE ÄNDRINGAR I ARBETSPENSIONSLAGARNA

Inom den vid Pensionsskyddscentralen verksamma tolkningsgruppen med företrädare för pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har framarbetats ett cirkulär om uträkningssättet för arbetspensionen och ändringarna i anslutning till detta. Pensionsskyddscentralens styrelse har godkänt cirkuläret, som bifogat sänds till pensionsanstalterna.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Janne Andersson *Peter Carlsson*

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Innehållsförteckning

Sida

1. Inledning	1
2. Pensionens uträkning	2
2.1. Ålderspension	2
2.1.1. Arbetslöshetstillägg	6
2.1.2. Uppskovsförhöjning	6
2.1.3. Sänkt pensionsålder	6
2.1.4. Lagändringarnas ikraftträdande	6
2.2. Invalidpension	6
2.2.1. Allmänt	6
2.2.2. Begränsningsstadgandet	7
2.2.3. Arbetslöshetstillägg	8
2.2.4. Invalidpensionens förändring till ålderspension	8
2.2.5. Lagändringens ikraftträdande	8
2.3. Arbetslöshetspension	9
2.3.1. Allmänt	9
2.3.2. Lagändringens ikraftträdande	10
2.4. Familjepension	10
2.4.1. Allmänt	10
2.4.2. Lagändringens ikraftträdande	11
3. Samordning	11
3.1. Allmänt	11
3.2. Folkpensions- och familjepensionsbelopp som skall beaktas vid samordningen	12
3.3. Samordning av ålderspension	12
3.3.1. Pension vid början av den månad som följer efter uppnådd pen- sionsålder	12
3.3.2. Pension senare än vid början av den månad som följer efter upp- nådd pensionsålder	12
3.3.3. Beaktandet av andra pensioner och ersättningar vid samordningen	13
3.3.4. Bestämmandet av samordningsgrunden	15
3.4. Lagändringens ikraftträdande	18
4. Uträknande av arbetspensionens grundbelopp (det pensions- belopp som skall meddelas till Folkpensionsanstalten)	18
4.1. Invalid- och arbetslöshetspensionens grundbelopp	18
4.2. Ålderspensionens grundbelopp	18
4.2.1. Pension före 65 års åldern	18
4.2.2. Pension vid 65 års åldern eller senare	18
4.3. När räknas ålderspensionens grundbelopp	19
4.4. Registrerade tilläggspensioner	19
4.5. Uträkning av grundbeloppet för 1.1.1980 gällande pensioner	19
5. Exempel på samordning och uträkning av grundbeloppet	20
6. Övriga ändringar i APL, FÖPL och LFÖPL	22
7. Pensionsanstalt som avgör pensionsansökan	24
8. Ansvarsfördelningen	24

1.1.1980 IKRAFTTRÄDANDE ÄNDRINGAR I ARBETSPENSIONSLAGARNA

1. Inledning

Till arbetspensionsanstalterna har som bilaga till cirkulär 14/78 sänts regeringens proposition med förslag till lag om ändring av folkpensionslagen samt vissa därtill anslutna lagar. Som bilaga till cirkulär 21/78 har till pensionsanstalterna sänts lagarna angående ändring av arbetspensionslagarna (593/78, 594/78, 595/78 och 596/78). Lagarna har stadfästs vid föredragning för republikens president och träder i kraft 1.1.1980.

Prioriteringen av arbetsinkomsterna i anslutning till folkpensionslagstiftningsreformen innebär, att arbetspensionens betydelse vid uträknandet av folkpensionens belopp kommer att öka, och gör det ännu viktigare än hittills, att snabbt få fram behövliga uppgifter om arbetspensionerna. För den skull har redan i detta skede tekniska ändringar gjorts i arbetspensionslagarna, ändringar som gör det möjligt att i förväg räkna ut ålderspensionens belopp. Motsvarande ändringar i den offentliga sektorns pensioner torde genomföras senare. Fastän lagändringarna träder i kraft först 1.1.1980, måste ålderspensionerna räknas ut med tillämpning av den nya lagen redan under senare hälften av nästa år. Det har därför ansetts nödvändigt redan nu med en detaljerad redogörelse för lagändringarna, så att pensionsanstalterna får tid att förbereda genomförandet av nödvändiga ändringar i exempelvis datahanteringen.

Vid uträknandet av ålderspensionen tillämpas enligt lagändringen samma förfarande som vid bestämmandet av invalidpensionen. Arbetsförhållandeuppgifter beaktas inte fram till pensionsåldern utan endast till utgången av det kalenderår, under vilket arbetstagaren fyller 63 år. Den fram till pensionsåldern återstående tiden beaktas på samma sätt som för närvarande vid uträkning av invalidpensionen. Gällande stadganden om villkoren för erhållande av pensionen har inte ändrats.

Med anledning av ändringarna i folkpensionslagen skall pensionsanstalterna sända meddelande till Folkpensionsanstalten om det i 30 § FPL avsedda arbetspensionsbeloppet, för vilket i fortsättningen används benämningen arbetspensionens grundbelopp.

Det nya uträkningssättet för ålderspensionen har gjort det nödvändigt att ändra samordnings- och ansvarsfordelningsstadgandena, att ändra villkoren för ett inne-

fattande i kretsen för APL och i kretsen för företagarnas pensionslagar samt att ändra stadgandena om uppskovsförhöjningen.

För lagändringarnas inverkan på datahanteringen, på kartan för registrerbara i APL avsedda tilläggsförmåner, på villkoren och grunderna för fribrev och på modellstadgorna för pensionsstiftelser och -kassor redogörs i särskilda cirkulär.

2. Pensionens uträkning

2.1. Ålderspension

APL

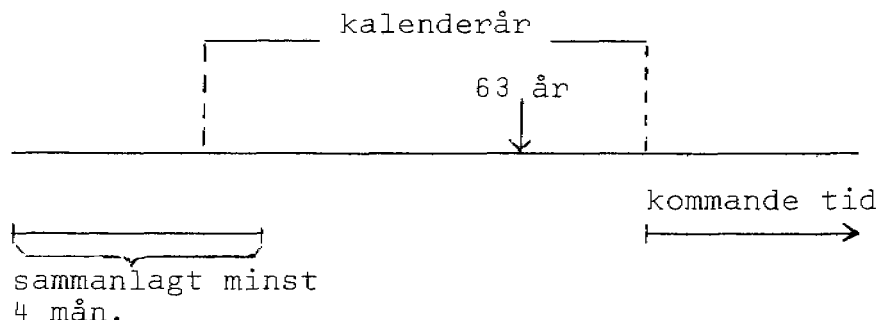
Om pensionsåldern inte uppnåtts före sista dagen i det kalenderår, under vilket arbetstagaren fyller 63 år, räknas ålderspensionen på samma sätt som sådan invalidpension, vid vars uträknande arbetsoförmågan antas ha börjat den sista dagen sagda kalenderår. Tiden från ifrågavarande års utgång fram till pensionsåldern räknas såsom till pension berättigande, om förutsättningarna för beaktande av s.k. kommande tid är för handen. Emedan arbetstagaren anses ha blivit arbetsoförmögen den sista dagen i det kalenderår, under vilket arbetstagaren fyller 63 år, beaktas vid bestämmandet av den pensionslön, som hänförs till det efter sagda dag fortsatta arbetsförhållande, endast förtjänsterna fram till sagda års slut.

Den kommande tiden beaktas i enlighet med de i 6 § 3 mom. APL stadgade förutsättningarna. Vid övervägande av, om kommande tid skall beaktas vid bestämmandet av pensionsbeloppet, förutsätts utöver det som nu är stadgat i 6 § 3 mom. APL, att APL-arbetsförhållandetiden under det år då arbetstagaren fyller 63 år, omfattar minst fyra månader. Härvid skall dock arbetsförhållande som upphört under nämnda år beaktas i sin helhet.

Ifall såsom till pension berättigande tid räknas tiden fram till pensionsåldern, räknas denna tid med början från första dagen i det kalenderår, under vilket vederbörande fyller 64 år.

Det arbetsförhållande, till vilket den kommande tiden ansluts, bestäms i enlighet med stadgandena i 6 § 3 mom. APL. Det är således antingen det sista arbetsförhållande, som pågått minst fyra månader under en sådan tidsperiod som omfattar 360 dagar utan arbetslöshetsunderstöd räknat bakåt från den sista dagen i det kalenderår då 63 års åldern uppnås, eller om något sådant arbetsförhållande inte finns, det första under nämnda tidsperiod inledda och pågående APL-arbetsförhållande som varat kortare tid än fyra månader.

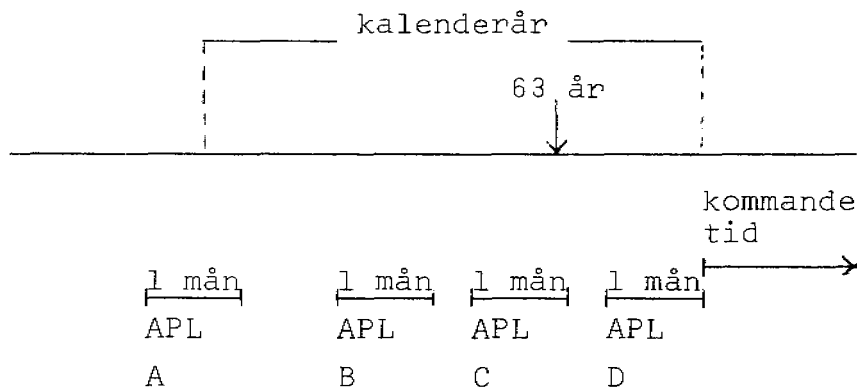
Exempel 1.

Arbetsförhållandet har upphört under det år då 63 års åldern uppnåddes efter att ha pågått minst fyra månader.

Emedan arbetsförhållandet omfattar sammanlagt minst fyra månader, skall till pensionen anslutas kommande anställningstid.

Exempel 2.

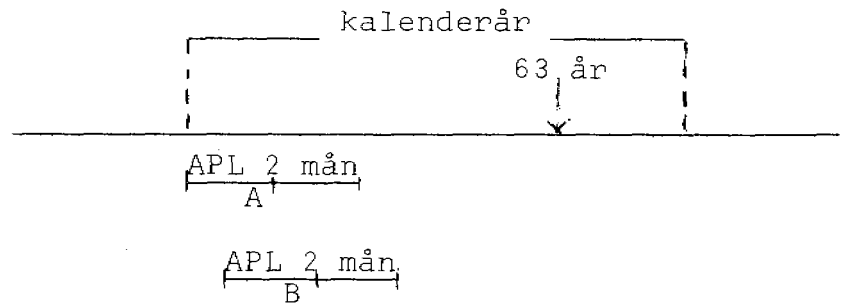

Under det år då 63 års åldern uppnåddes fanns det fyra efter varandra följande arbetsförhållanden, som vart och ett pågick en månad. Kravet om en fyra månaders anställningstid är uppfyllt, och till pensionen ansluts då kommande tid. Vid prövning av, om kravet på en fyra månaders anställningstid har uppfyllts, beaktas endast verksamhet som underlyder en och samma arbetspensionslag (i detta fall APL).

Då något fyra månaders långt arbetsförhållande inte finns, är det i enlighet med 6 § 3 mom. APL arbetsförhållandet A som berättigar till kommande tid.

Av arbetsförhållandena B, C och D räknas de i pensionen ingående fribreven på vanligt sätt.

Exempel 3.

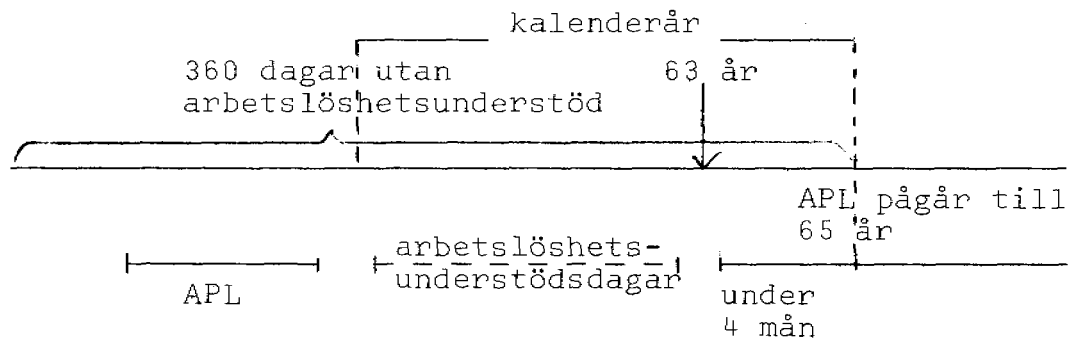

Under det år då 63 års åldern uppnåddes, fanns det två samtidiga APL-arbetsförhållanden, av vilka ingetdera var för sig pågick fyra månader.

Vid uträkning av, om kravet på fyra månaders anställningstid uppfyllts, beaktas den samtidiga arbetsförhållandetiden endast en gång.

Då hela anställningstiden sålunda inte uppgår till minst fyra efter varandra följande månader, ingår i pensionen inte kommande anställningstid.

Exempel 4.

APL-arbetsförhållandet har börjat det kalenderår, under vilket arbetstagaren har fyllt 63 år. Arbetsförhållandet har dock inte före årsskiftet pågått minst fyra månader. Under det år då 63 års åldern uppnåddes, finns inga andra APL-arbetsförhållanden, endast arbetslöshetsunderstödsdagar.

Till pensionen ansluter sig inte kommande anställningstid, emedan arbetstagaren inte har arbetat minst fyra månader under det år då han fyllde 63 år. Understödsdagarna beaktas sålunda inte vid avgörandet av, om kravet på fyra månaders anställningstid uppfyllts.

Ifall kravet på en sammanlagd fyra månaders anställningstid hade uppfyllts, skulle arbetslöshetsunderstödsdagarna likväl ha beaktats vid valet av det arbetsförhållande, till vilket den kommande tiden skulle anslutas.

FÖPL, LFÖPL

Beträffande FÖPL och LFÖPL gäller i tillämpliga delar detsamma som ovan anförts beträffande APL. De situationer som visats i exemplen 1 och 4 kan härvid komma i fråga.

2.1.1. Arbetslöshetstillägg

Vid uträkning av arbetslöshetstillägget i ålderspensionen beaktas inte understödsdagar under det år pensionsfallet inträffat (det år då 65 års åldern uppnås) och inte heller under det omedelbart föregående året. Sålunda skall arbetslöshetsunderstödsdagarna beaktas fram till slutet av det år då 63 års åldern uppnås.

2.1.2. Uppskovsförhöjning

För närvarande räknas uppskovsförhöjningen in i ålderspensionen innan pensionerna samordnas. Samordningen kan sålunda leda till, att den förhöjning i pensionen som beror på att pensionen framskjuts, antingen helt uteblir eller också minskar. För att pensionstagaren skall få räkna uppskovsförhöjningen sig till godo, har social- och hälsovårdsministeriets beslut om samordningsreglerna och uppskovsförhöjningen ändrats. Samordningen förrättas vid den tidpunkt då arbetstagaren uppnår den till ålderspension berättigande åldern innan uppskovsförhöjningen ingår i pensionen. Först därefter utökas den på detta sätt samordnade pensionen med uppskovsförhöjningen.

Redogörelse för hur samordningen förrättas ingår i punkt 3.

2.1.3. Sänkt pensionsålder

För uträkning av ålderspensionen vid fall med sänkt pensionsålder ges en redogörelse i ett cirkulär om ändringarna i tilläggsförmånskartan och i villkoren och grunderna för fribrev.

2.1.4. Lagändringarnas ikraftträdande

Det nya uträkningssättet tillämpas på de fall då rätten till ålderspension uppkommer under lagens giltighetstid. Med uppkomsten av denna rätt avses att pensionsfall inträffat. Pensionsfall inträffar när en person uppnår den ålder som berättigar vederbörande att få ålderspension.

2.2. Invalidpension

2.2.1. Allmänt

Om arbetsoförmåga inträder före utgången av det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 63 år, räknas pensionen på samma sätt som för närvarande. Om arbetsoförmågan börjar senare, räknas pensionen på samma sätt som ålderspensionen, eller m a o man utgår ifrån,

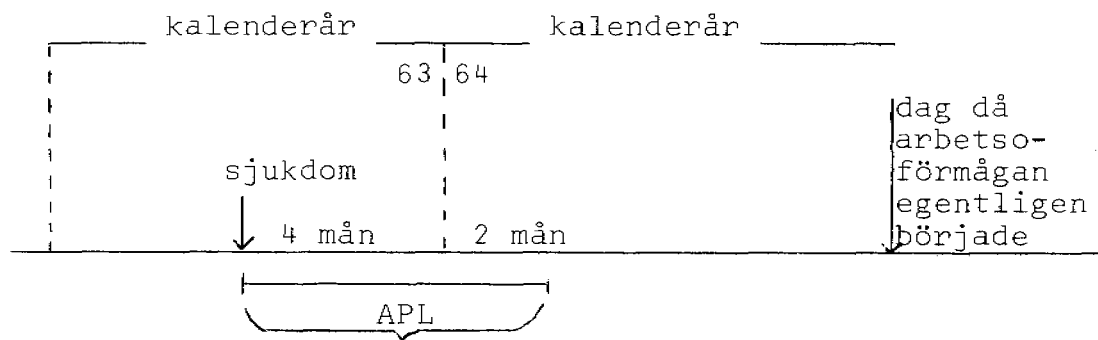
att arbetstagaren blivit arbetsoförmögen den sista dagen i det kalenderår då han fyllde 63 år. Förutsättningarna för beaktandet av kommande tid är desamma som vid ålderspensionen.

2.2.2. Begränsningsstadgandet

Begränsningsstadgandet i 4 § 4 mom. APL tillämpas på vanligt sätt också vid bestämmandet av invalidpension som baserar sig på pensionsfall efter det år då 63 års åldern uppnåddes.

När begränsningsstadgandet har tillämpats bestäms invalidpensionens storlek på samma sätt som vid ålderspensionsfallen, d v s arbetstagaren anses ha blivit arbetsoförmögen den sista dagen i det kalenderår då han fyllde 63 år. Vid granskningen av, om arbetstiden faktiskt omfattat de i sista meningen i 6 § 3 mom. APL förutsatta fyra månaderna under det år 63 års åldern uppnåddes, beaktas likväl inte sådant arbetsförhållande på vilket begränsningsstadgandet har tillämpats.

Exempel 6

på arbetsförhållandet tillämpas begränsningsstadgandet

Arbetsförhållandet har pågått fyra månader under det kalenderår då arbetstagaren fyllde 63 år. Begränsningsstadgandet tillämpas på arbetsförhållandet, som då inte beaktas vid bestämmandet av pensionens storlek och inte heller vid uträknandet av den i sista meningen i 6 § 3 mom. APL förutsatta fyra månaders arbetstiden.

2.2.3. Arbetslöshetstillägg

Om arbetsoförmågan börjar efter det kalenderår, under vilket arbetstagaren har fyllt 63 år, beaktas vid uträknandet av arbetslöshetstillägget arbetslöshetsunderstödsdagarna fram till slutet av det år då 63 års åldern uppnåddes.

2.2.4. Invalidpensionens förändring till ålderspension

När full invalidpension förändras till ålderspension justeras pensionsbeloppet endast ifall den till pension berättigande tjänstgöringstiden förlängs. Om således en del arbetsförhållanden vid bestämmandet av invalidpensionen har lämnats obeaktade på grund av begränsningsstadgandet eller om arbetstagaren under invalidpensionstiden haft arbetsförhållanden som berättigar till ålderspension, skall ålderspensionens belopp uträknas på nytt.

Med avvikelse från nuvarande förfarande justeras däremot inte arbetslöshetstillägget, och ålderspensionens belopp ändras inte med anledning av obeaktade arbetslöshetsunderstödsdagar under invalidpensionsfallsåret eller det omedelbart föregående året.

2.2.5. Lagändringens ikraftträdande

Den nya lagen tillämpas i de fall då rätten till pensionen uppkommer under lagens giltighetstid. Med uppkomsten av denna rätt avses att pensionsfall inträffat. Pensionsfallet anses ha inträffat då en person blivit arbetsoförmögen i sådan grad, att detta berättigar vederbörande att få invalidpension.

När delpension förändras till full pension eller full pension förändras till delpension anses inte detta som ett nytt pensionsfall. Inte heller anses förändringen av arbetslöshetspension till invalidpension som ett nytt pensionsfall.

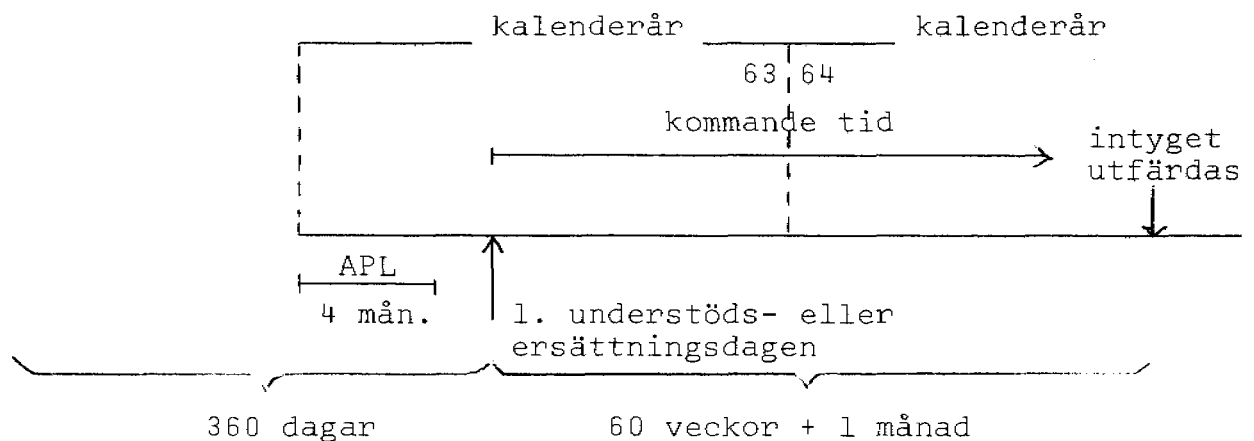
2.3. Arbetslöshetspension

2.3.1. Allmänt

Arbetslöshetspensionen räknas på samma sätt som invalidpension, varvid anses att arbetsoförmågan har börjat samma dag som arbetslösheten. Som arbetslöshetens begynnelse-dag anses den dag, för vilken till sökanden första gången har utbetalats dagunderstöd eller arbetslöshetsersättning under den i 4 c § 1 mom. APL avsedda tiden om 60 veckor + en månad.

Om den första understöds- eller ersättningsdagen inom 60 veckors + en månads tiden räknat bakåt från den dag Arbetskraftsmyndighetens intyg utfärdats, infaller före slutet av det kalenderår då arbetstagaren fyller 63 år, räknas pensionen på samma sätt som för närvarande.

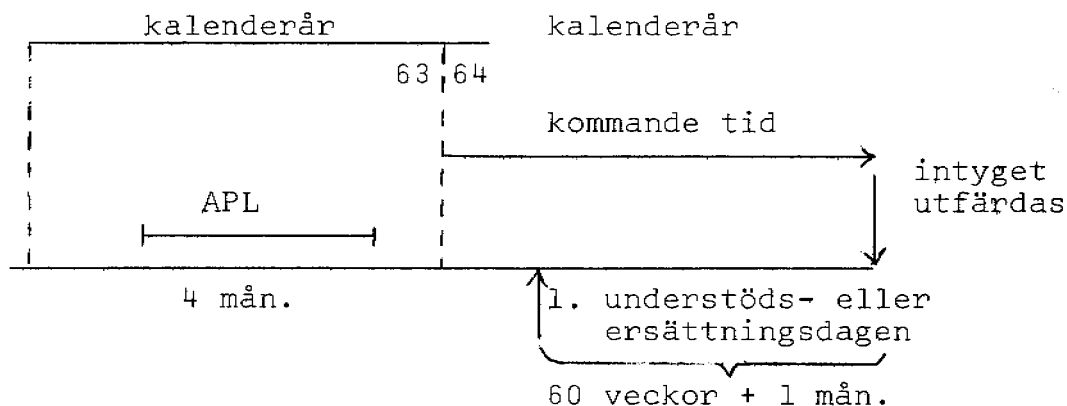
Exempel 7

Om förutsättning för beaktandet av kommande tid föreligger, räknas den kommande tiden från den första understöds- eller ersättningsdagen.

Ifall den första understöds- eller ersättningsdagen infaller efter det kalenderår då arbetstagaren har fyllt 63 år, räknas pensionen på samma sätt som invalidpension, för vilken pensionsfallet har inträffat den sista dagen i det kalenderår, då arbetstagaren fyllde 63 år.

Exempel 8

Emedan förutsättningen gällande 4 månaders arbetstid uppfylls, skall kommande tid anslutas till pensionen. Begynnelsedagen för kommande tid är i detta fall den första dagen i det kalenderår, som följer på det kalenderår då arbetstagaren fyllde 63 år.

Ovansagda förfarande används vid tillämpning av såväl 200 dagars som 450 (500) dagars stadgandet.

2.3.2. Lagändringens ikraftträdande

Den nya lagen tillämpas ifall arbetskraftsmyndighetens intyg har utfärdats under lagens giltighetstid.

2.4. Familjepension

2.4.1. Allmänt

Om förmånslåtarens har dött före utgången av det kalenderår, under vilket han fyllt eller skulle ha fyllt 63 år, räknas familjepensionen på samma sätt som för närvarande. Ifall förmånslåtarens har dött senare, räknas familjepensionen på samma sätt som ålderspensionen enligt de nya stadgandena.

Om förmånslåtarens har dött efter det kalenderår, under vilket han fyllde 63 år men det utreds, att han blivit arbetsoförmögen före utgången av det kalenderår då han uppnådde nämnda ålder, räknas familjepensionen utgående från den dag arbetsoförmågan började. Stadgandet får dock tillämpas endast till förmån för familjepensionens förmånstagare.

2.4.2. Lagändringens ikraftträdande

Den nya lagen tillämpas ifall pensionsfallet inträffar under lagens giltighetstid. Pensionsfallet anses ha inträffat på förmånslåtarens dödsdag. Uppkomsten till rätten att erhålla familjepension efter pensionstagare betraktas inte som ett nytt pensionsfall.

3. Samordning

3.1. Allmänt

Folkpensionslagen har ändrats så, att vid uppskattandet av årsarbetsinkomsten beaktas arbetspensionen till det belopp pensionen skulle uppgå till, om arbetstagaren skulle gå i pension omedelbart då han fyller 65 år, helt oberoende av om arbetspension har beviljats eller inte. För att arbetspensionen för Folkpensionsanstaltens räkning skall kunna uträknas och samordnas innan den beviljas, har det varit nödvändigt att ändra samordningsreglerna.

Vid beviljande av ålderspension förrättas samordningen med avvikelse från nuvarande praxis alltid enligt nivån den dag då arbetstagaren uppnår den till ålderspension berättigande åldern. Detta gäller också de fall då pensionen börjar vid en annan tidpunkt än vid början av den månad som följer efter pensionsålderns uppnående. Vid samordning beaktas övriga pensioner och ersättningar enligt nivån vid den efter pensionsålderns uppnående följande månaden, dock med beaktande av eventuella indexförhöjningar.

Om ålders- eller invalidpensionstagare beviljas i 8 § 1 mom. APL avsedd pension, livränta eller fortsatt ersättning, förrättas ny samordning. Vid förnyad samordning av ålderspension sker samordningen i enlighet med indexnivån den dag pensionsåldern uppnåddes. Övriga pensioner och ersättningar beaktas enligt sina belopp vid den nya samordningspunkten men justerade med index att motsvara nivån vid den tidpunkt pensionsåldern uppnåddes.

Enligt ändringen av 8 a § APL minskas likväl pensionen med anledning av en ny samordning endast i sådan mån, att förmånernas sammanlagda belopp förblir minst lika stort som det skulle ha varit om rätten till en ny pension, livränta eller fortsatt ersättning inte hade uppkommit. Avsikten med denna skyddsbestämmelse är att då ny samordning förrättas får detta inte inverka minskande på beloppet av pensionstagarens totalersättning, fastän förhållandet mellan de olika delarna i totalersättningen måhända skulle förändras vid samordningen.

3.2. Folkpensions- och familjepensionsbelopp som skall beaktas vid samordningen

I APL har 8 § 7 mom. ändrats så, att vid samordning beaktas de i folkpensionslagen och i familjepensionslagen avsedda pensionerna under ettvarrt kalenderår enligt de belopp de uppgick till den 1 november under det föregående kalenderåret. Ålderspensionen utgör härvidlag ett undantag. När ålderspension beviljas beaktas den i folkpensionslagen avsedda pensionen enligt de nivå den hade den 1 november under kalenderåret före pensionsfallsåret.

Folkpensionens och familjepensionens belopp per den 1 november meddelas årligen genom cirkulär pensionsanstalterna till kännedom genast då vetskap fåtts om beloppets storlek.

3.3. Samordning av ålderspension

3.3.1. Pension vid början av den månad som följer efter uppnådd pensionsålder

När pensionen börjar i normal ordning vid början av den månad som följer efter pensionsålderns uppnående, förrättas samordningen i enlighet med indexnivån den dag pensionsåldern uppnås. Folkpensionen beaktas sådan den är den 1 november under kalenderåret före pensionsålderns uppnående. Den samordnade pensionen förhöjs med index att motsvara nivån det år pensionen börjar, om pensionsfallet har inträffat i december.

3.3.2. Pension senare än vid början av den månad som följer efter uppnådd pensionsålder

Fastän APL-pensionen beviljas att börja vid en annan tidpunkt än vid början av den månad som följer efter pensionsålderns uppnående, förrättas samordningen av pensionerna så att den sker den dag pensionstagaren uppnår pensionsåldern. I pensionen beaktas barn-tillägg, om detta ingår i pensionen när den börjar.

Uppskovsförhöjningen lämnas likväl alltid obeaktad i den pension som skall samordnas. Detta avviker från nuvarande förfarande, enligt vilket uppskovsförhöjningen redan ingår i pensionen vid samordningstidpunkten.

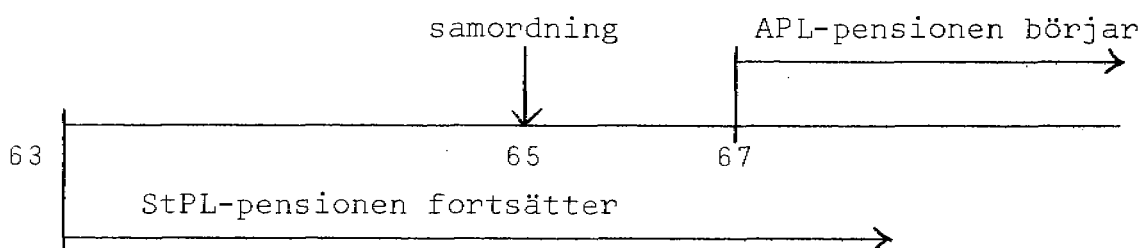
Folkpensionen beaktas vid samordningen enligt det belopp den har den 1 november under kalenderåret före det år pensionsåldern uppnås. På denna pension som samordnats enligt nivån vid pensionsålderns uppnående, räknas uppskovsförhöjning och den sålunda erhållna pensionen ändras att motsvara nivån vid pensionens begynnelsestidpunkt genom justering med index.

3.3.3. Beaktandet av andra pensioner och ersättningar vid samordningen

Vid samordningen beaktas de i 8 § APL avsedda grundpensionerna på samma sätt som nu.

När pension beviljas sker samordning alltid i enlighet med nivån det år 65 års åldern uppnås. De andra pensionerna och ersättningarna ändras med index att motsvara sagda nivå. Barntillägget beaktas, om det ingår i pensionen när denna börjar.

Exempel 9

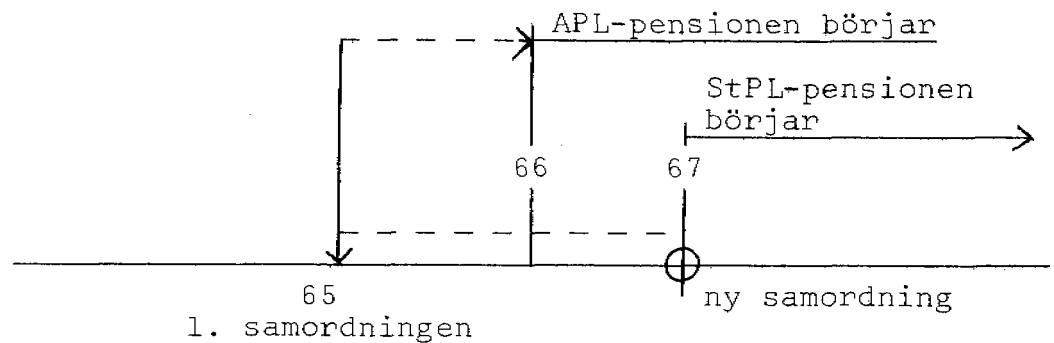
Arbetstagarens pensionsålder är 65 år. Han får StPL-pension som börjat innan han fyllt 65 år, i exemplet när han fyller 63 år. APL-pensionen börjar vid 67 års åldern.

Vid samordningen används APL-pensionens belopp enligt nivån vid uppnåendet av 65 års åldern. Den enligt 10 § 1 mom. StPL räknade pensionen omvandlas också att motsvara pensionens belopp enligt denna nivå.

Folkpensionen beaktas enligt sitt belopp den 1 november under kalenderåret före uppnåendet av 65 års åldern.

På den enligt nivån vid pensionsålderns uppnående samordnade pensionen räknas uppskovsförhöjning och den sålunda erhållna pensionen ändras att motsvara nivån då pensionen börjar genom justering med index.

Exempel 10

Arbetstagarens pensionsålder är 65 år. Han får sin APL-pension vid 66 års ålder och sin StPL-pension vid 67 års ålder.

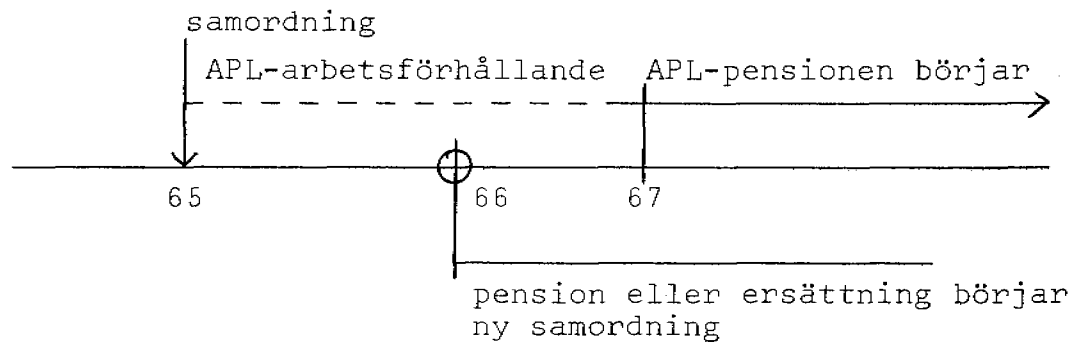
Den första samordningen sker då arbetstagaren fyller 65 år. Den nya samordningen sker när StPL-pensionen börjar, men enligt nivån då 65 års åldern uppnåddes. Den i APL-pensionen ingående uppskovsförhöjningen beaktas likväl inte.

Folkpensionen beaktas enligt sitt belopp den 1 november under kalenderåret före uppnåendet av 65 års åldern.

Den samordnade APL-pensionen utökas med den mot APL-pensionens begynnelsepunkt svarande uppskovsförhöjningen (i detta exempel 66 år).

Dessutom skall i 8 a § APL avsedd jämförelse företas.

Exempel 11

Arbetstagarens pensionsålder är 65 år. Han får vid 66 års ålder annan pension eller ersättning. APL-pensionen börjar vid 67 års åldern. För Folkpensionsanstaltens räkning skall pensionen uträknas och samordnas redan före 65 års åldern. För den skall förrättas den första samordningen när arbetstagaren fyller 65 år. Emedan arbetstagaren beviljas annan pension eller ersättning som skall beaktas vid samordningen, måste för Folkpensionsanstaltens räkning pensionens belopp justeras och ny samordning förrättas.

Den nya samordningen sker i enlighet med indexnivån det år pensionsåldern uppnås och som folkpension beaktas folkpensionens belopp per den 1 november under kalenderåret före det år då pensionsåldern uppnås.

När APL-pensionen börjar, inräknas uppkovsförhöjningen i den färdigt samordnade pensionen och därefter ändras denna pension med index att motsvara nivån vid pensionens begynnelse-tidpunkt.

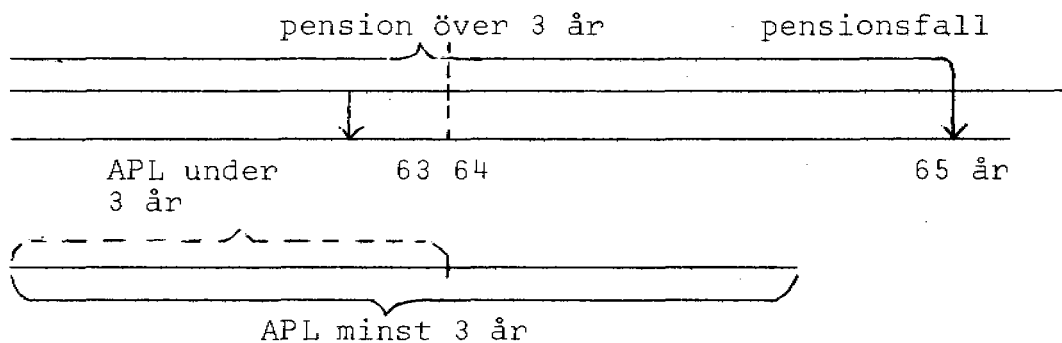
3.3.4. Bestämmandet av samordningsgrunden

Samordningsgrunden bestäms på samma sätt som för närvarande. Lagändringen inverkar dock på tillämpningen av både 1 och 2 meningen i 8 § 3 mom. APl. Den granskning som den senare meningen i 8 § 3 mom. APl. förutsätter, företas i normal ordning vid samordnandet. För tillämpningen av 8 § 3 mom. 1 och 2 meningen redogörs i det följande.

10/6-stadgandet

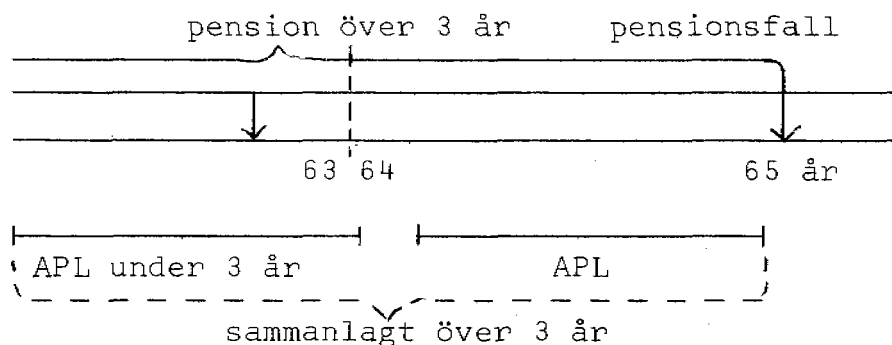
Om en person omedelbart före ett nytt pensionsfall på grund av tidigare pensionsfall fått grundpension eller annan därmed jämförlig pension eller sjömanspension och samtidigt under minst tre års tid stått i sådant arbets- eller tjänsteförhållande eller bedrivit sådan företagarverksamhet, som berättigar till grundpension, utökas vid bestämmandet av samordningsgrunden den pensionsgrundande lönen eller arbetsinkomsten i nämnda arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet med 10/6 av den tidigare pensionens belopp.

Exempel 12

Arbetsstagaren har fått grundpension omedelbart före pensionsfallet (65 år) i mer än 3 års tid och samtidigt stått i till grundpension berättigande arbetsförhållande under minst 3 år, och den pensionsgrundande lönen utökas då med 10/6 av den tidigare pensionen.

Exempel 13

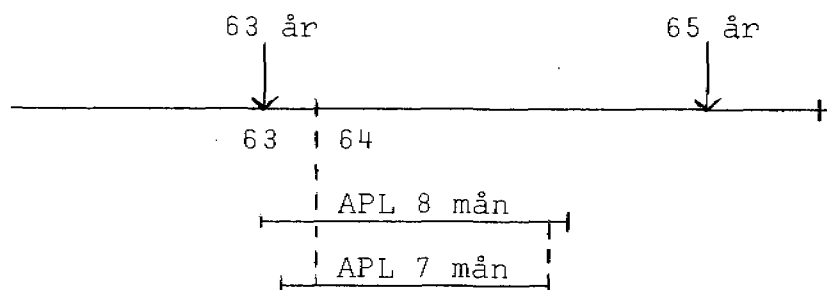

Arbetsförhållandet har upphört så, att det före utgången av det år då 63 års åldern uppnås, inte har pågått minst 3 år. Arbetsstagaren har följande år börjat ett nytt arbetsförhållande. Den med pensionen samtidiga arbetsförhållandetiden är sammanlagt minst 3 år och 10/6-stadgandet skall då tillämpas.

Samtidiga arbetsförhållanden

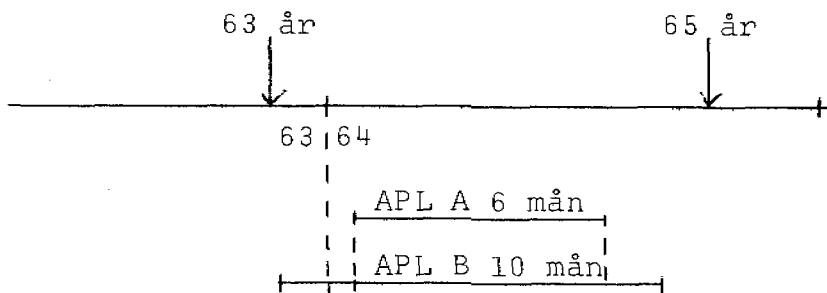
En person har samtidigt varit sysselsatt i två eller flera till annan än i KAPL avsedd grundpension berättigande arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarkerksamhet under en tid om minst sex månader. Vid bestämmandet av samordningsgrunden sammanräknas de pensionsgrundande lönerna och arbetsinkomsterna, emedan intjänandet av dem pågått samtidigt utan avbrott i minst 6 månader.

Exempel 14

Arbetsförhållandena har det år då 63 års åldern uppnås pågått kortare tid än sex månader, men de har likväl pågått minst 6 månader samtidigt. Lönerna i de båda arbetsförhållandena sammanräknas då vid bestämmandet av samordningsgrunden.

Exempel 15

Arbetsförhållande B har börjat före utgången av det år då 63 års åldern uppnås, medan arbetsförhållande A börjat efter årsskiftet. Emedan den samtidiga arbetsförhållandetiden är minst sex månader, sammanräknas lönerna.

3.4. Lagändringens ikraftträdande

De nya samordningsstadgandena tillämpas då rätten till pension uppkommer under lagens giltighetstid. Med uppkomsten av denna rätt avses att pensionsfall har inträffat. Dock tillämpas 8 § 7 mom. och 8 a § APL vid samordning av pensioner efter lagens ikraftträdande.

4. Uträkning av arbetspensionens grundbelopp (det pensionsbelopp som skall meddelas till Folkpensionsanstalten)

Pensionsanstalterna skall till Folkpensionsanstalten sända meddelande om det i 30 § folkpensionslagen avsedda arbetspensionsbeloppet, som i det följande benämns arbetspensionens grundbelopp. Detta är det arbetspensionsbelopp som beaktas vid uppskattandet av folkpensionstagares årsinkomster då understödsdelen och understödstillägget fastställs.

4.1. Invalid- och arbetslöshetspensionens grundbelopp

Grundbeloppet är det samordnade pensionsbeloppet utan barntillägg. Grundbeloppet skall uträknas för alla sådana i APL:s, FÖPL:s och LFÖPL:s minimivillkor och i KAPL avsedda pensioner, i vilka barntillägg ingår. Beloppet skall anges på pensionsfallskortet vid begynnelse- och ändringsmeddelanden om ifrågavarande pensioner så länge barntillägg ingår i pensionen.

4.2. Ålderspensionens grundbelopp

4.2.1. Pension före 65 års åldern

Om ålderspensionen på grund av sänkt pensionsålder börjar innan 65 års åldern uppnås, är pensionens grundbelopp lika med det samordnade pensionsbeloppet utan barntillägg. Grundbeloppet skall alltid anges i sådana pensionsfallsmeddelanden, som berör ålderspension vari barntillägg ingår.

4.2.2. Pension vid 65 års åldern eller senare

Om ålderspensionen inte har börjat före uppnåendet av 65 års åldern, är grundbeloppet lika med det samordnade ålderspensionsbeloppet utan barntillägg vid början av den månad som följer efter uppnåendet av 65 års åldern. Uppskovsförhöjningen inräknas inte i grundbeloppet när pensionen beviljas på grund av 65 års pensionsålder. Om däremot en person skulle ha rätt till ålderspension på grund av en lägre pensionsålder än 65 år, men pensionen inte börjar förrän vid 65 års åldern, inräknas uppskovsförhöjningen fram till 65 års åldern i grundbeloppet.

Grundbeloppet skall anges i alla pensionsfallsmeddelanden om ålderspension.

4.3. När räknas ålderspensionens grundbelopp

Grundbeloppet för ålderspension som inte börjar före 65 års åldern, räknas före uppnåendet av 65 års åldern. Samordningen förrättas i enlighet med nivån den dag 65 års åldern uppnås. Meddelande om det uträknade grundbeloppet sänds till FPA som förhandsbesked, ifall pensionen ännu inte kan beviljas. Grundbeloppet uträknas fastän pensionsanstalten inte skulle ha uppgifter om t.ex. pension från annat pensionssystem. I dessa fall meddelas till FPA, att samordning på grund av att uppgifter saknas, inte har kunnat förrättas.

Ålderspensionens grundbelopp räknas på nytt, när vederb. person beviljas annan pension, livränta eller fortsatt ersättning som skall beaktas vid samordningen oberoende av, om arbetspensionen beviljats eller inte. När grundbeloppet uträknas på nytt, förrättas alltid samordningen i enlighet med nivån den dag 65 års åldern uppnås. I grundbeloppet inräknas inte uppskovsförhöjning. I praktiken kommer samordningen att inverka på grundbeloppet endast i sällsynta undantagsfall.

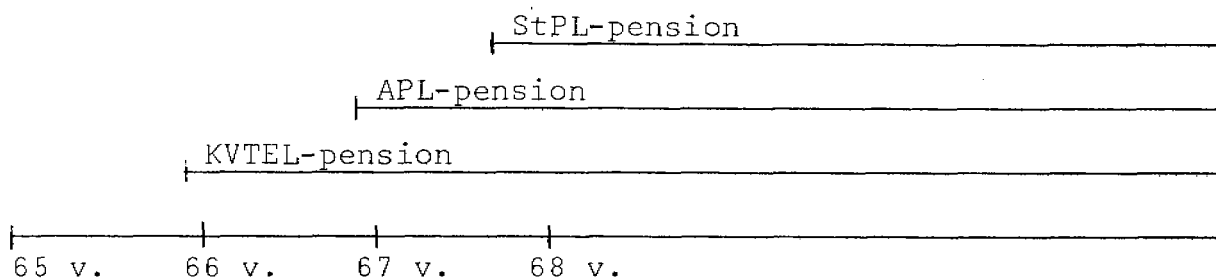
4.4. Registrerade tilläggspensioner

Om pensionstagaren också har rätt till i 11 § APL, 11 § FÖPL och 11 § LFÖPL avsedd registrerad tilläggförmån, som avser själva pensionsbeloppet, inräknas även tilläggspensionens belopp i pensionens grundbelopp. Om barntillägg ingår i pensionen enligt minimivillkoren, är grundbeloppet lika med summan av den samordnade pensionen enligt minimivillkoren utan barntillägg och den till betalning utgående tilläggspensionen. I ålderspensionens grundbelopp inräknas tilläggspensionen utan uppskovsförhöjning.

4.5. Uträkning av grundbeloppet för 1.1.1980 gällande pensioner

Enligt ikraftträdelsestadgandena för ändringarna av folkpensionslagen och lagen om understödstillägg justeras de understödsdelar och understödstillägg som utgår till betalning 1.1.1980 att motsvara de nya stadgandena från sagda datum. Härvid skall vid uppskattningen av pensionstagarens årsinkomster arbetspensionerna beaktas utan barntillägg. För Folkpensionsanstaltens räkning måste sålunda arbetspensionens belopp utan barntillägg uträknas för alla de arbetspensioner som utgår till betalning 1.1.1980 och i vilka barntillägg ingår. För förmedlingen av dessa uppgifter om pensionsbeloppen till Folkpensionsanstalten redogörs i ett särskilt cirkulär om datatrafiken.

Exempel 16

Grundbeloppet räknas

Före uppnåendet av 65 års åldern

Grundbeloppet är lika med APL-pensionen utan barn-tillägg samordnad i enlighet med nivån den dag 65 års åldern uppnås.

- Meddelande till FPA

När KTAPL-pensionen börjar

Grundbeloppet är lika med APL-pensionen (utan barn-tillägg) samordnad med KTAPL-grundpensionen (utan barntillägg) i enlighet med nivån den dag 65 års åldern uppnås.

- Meddelande till FPA ifall grundbeloppet ändras.

När APL-pensionen börjar

Grundbeloppet är detsamma som det vid KTAPL-pensionens början uträknade grundbeloppet.

- Meddelande till FPA om att APL-pensionen beviljats.

När StPL-pensionen börjar

Grundbeloppet är lika med APL-pensionen (utan barn-tillägg) samordnad på nytt med StPL- och KTAPL-grundpensionerna (utan barntillägg) i enlighet med nivån den dag 65 års åldern uppnås. Uppskovsförhöjningen inräknas inte i grundbeloppet.

- Meddelande till FPA ifall grundbeloppet ändras.

5. Exempel på samordning och uträkning av grundbeloppet

En arbetstagare har stått i samtidiga APL- och StPL-arbetsförhållanden. APL-lönen är 2 600 mk (ind. 462), StPL-lönen är 1 000 mk (ind. 462).

APL-pensionen börjar vid 67 års åldern. Pensionstagaren har då 2 till barntillägg berättigande barn (barn-tilläggsprocenten är 40). StPL-pensionen börjar efter APL-pensionen men samma år.

1) APL-pensionens grundbelopp uträknas före 65 års åldern

Som samordningsgrund används endast APL-lönen, emedan uppgift om StPL-lönen inte finns i detta skede.

APL-pensionen utan barntillägg: 1 000 mk (ind. 462).

Samordningsgrund: 2 600 mk (ind. 462)

Folkpensionens grundel 1.11.1975: 128 mk

Samordningsgränsen:

$0,60 \times 2\,600 \text{ mk} - 0,06 \times (2\,600 \text{ mk} - 1\,906,56 \text{ mk}) =$
1 518,39 mk.

Samordningen inverkar inte.

Grundbeloppet vid 65 års åldern är 1 000 mk (ind. 462).

=====

2) APL-pensionen börjar vid 67 års åldern. Samordningen förrättas likväl i enlighet med nivån vid 65 års åldern.

APL-pensionen jämte barntillägget är vid 65 års åldern 1 400 mk (ind. 462).

Samordningsgränsen är 1 518,39 mk, och samordningen har alltså ingen inverkan. Som samordningsgrund används fortfarande enbart APL-lönen.

Pensionen vid 67 års åldern:

$$\frac{1}{0,81} \times \frac{573}{462} \times 1\,400 \text{ mk} = 2\,143,66 \text{ mk (ind. 573)}$$

=====

Grundbeloppet är det tidigare uträknade 1 000 mk (ind. 462).

=====

3) StPL-pensionen börjar efter APL-pensionen (samma år). Ny samordning förrättas i enlighet med nivån vid 65 års åldern.

Den StPL-pension som skall beaktas vid samordningen är utan barntillägg 600 mk (60 % av StPL-lönen) och med barntillägg 840 mk.

APL-pensionen (utan uppskovsförhöjning)	1 400,00 mk
StPL-pensionen	840,00 mk
	<u>2 240,00 mk</u>

Samordningsgrunden: 3 600 mk
 Folkpensionens grundbel 1.11.1975: 128 mk
 Samordningsgränsen:
 $0,60 \times 3\,600 \text{ mk} - 0,06 \times (3\,600 \text{ mk} - 1\,906,56 \text{ mk}) =$
 2 058,39 mk.

Överskott: 181,61 mk
 Avdrag i APL-pensionen: 113,51 mk
 APL-pensionen: $1\,286,49 \text{ mk} \times \frac{1}{0,81} = 1\,588,26 \text{ mk}$
 StPL-pensionen: 771,90 mk
 Pensionerna tillsammans: 2 360,16 mk

Emedan summan av pensionerna (2 360,16 mk) är större än APL-pensionen före den nya samordningen (1 728,40 mk) görs helt avdrag på grund av samordningen.

APL-pensionen efter den nya samordningen:

$\frac{573}{462} \times 1\,588,26 \text{ mk} = 1\,969,85 \text{ mk}$ (ind. 573)
 =====

Grundbeloppet:
 APL-pensionen utan barntillägg 1 000,00 mk
 och uppskovsförhöjning:
 StPL-pensionen utan barntillägg
 (60 % av StPL-lönen) 600,00 mk
 1 600,00 mk

Samordningsgränsen är 2 058,39 mk, och samordningen inverkar sålunda inte.

APL-pensionens grundbelopp (enligt indexnivån vid 65 års åldern) 1 000,00 mk
 =====

6. Övriga ändringar i APL, FÖPL och LFÖPL

Utöver de nuvarande begränsningarna ingår i APL efter ändringen av 1 § en ny begränsning så, att APL inte gäller arbetsförhållande som börjat efter det kalenderår då arbetstagaren har fyllt 63 år, om på arbetstagaren tidigare inte har tillämpats APL, KAPL, FÖPL eller LFÖPL. Om dessa lagar tidigare har tillämpats på arbetstagaren, hör det ifrågavarande arbetsförhållandet till kretsen för APL, men det berättigar inte till pension. Ifall arbetsförhållandet inte innefattas i APL:s krets, kan inte heller försäkringspremie uppbäras för arbetsförhållandet.

Om ett arbetsförhållande under det år då 63 års åldern uppnås har pågått kortare tid än en månad, men det har fortsatt utan avbrott in på följande kalenderår så, att arbetsförhållandet i sin helhet har pågått minst en månad, hör det till kretsen för APL. Det ger dock ingen rätt till pension, emedan den till pension berättigande tiden är kortare än en månad.

Enligt ändringen av 1 § FÖPL berör lagen inte företagares verksamhet, som börjat efter det kalenderår, under vilket företagaren har fyllt 63 år, om på företagaren inte tidigare har tillämpats APL, KAPL, FÖPL eller LFÖPL.

Enligt ändringen av 7 § FÖPL justeras företagares arbetsinkomst efter det kalenderår under vilket företagaren har fyllt 62 år endast om företagaren inte uppfyller de i 1 § avsedda försäkringsförutsättningarna, eller med andra ord sagt, endast då arbetsinkomsten gått ner under det i 1 § stadgade gränobeloppet.

Ändringar med samma innehåll har gjorts i LFÖPL.

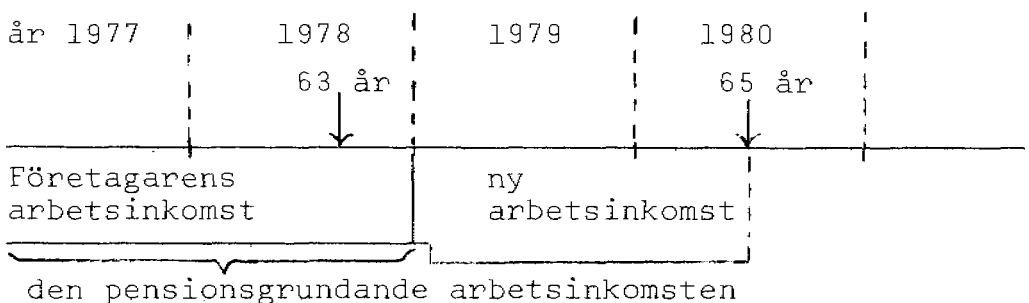
Hos företagare uppbärs försäkringspremie också efter det kalenderår, under vilket företagaren har fyllt 63 år ifall verksamheten hör till lagens krets.

Om företagareverksamheten pågår kortare tid än fyra månader i slutet av det år då företagaren fyller 63 år, ger verksamheten inte företagaren rätt till pension på basen av kommande tid, fastän verksamheten skulle höra till FÖPL:s krets genom att pågå utan avbrott i minst fyra månaders tid. Ifall företagareverksamheten börjar först efter det år då 63 års åldern uppnås, tillväxer ingen pension av verksamheten, inte ens fastän FÖPL skulle tillämpas på densamma.

I båda fallen uppbärs dock försäkringspremie.

Fastän en företagare som är född år 1915 skulle förhöja sin arbetsinkomst under år 1979, inverkar förhöjningen inte på ålderspensionens belopp, emedan den pensionsgrundande arbetsinkomsten för en företagare som uppnår pensionsåldern år 1980, bestäms utgående från de fastställda arbetsinkomsterna fram till utgången av det år då 63 års åldern uppnås.

Exempel 17

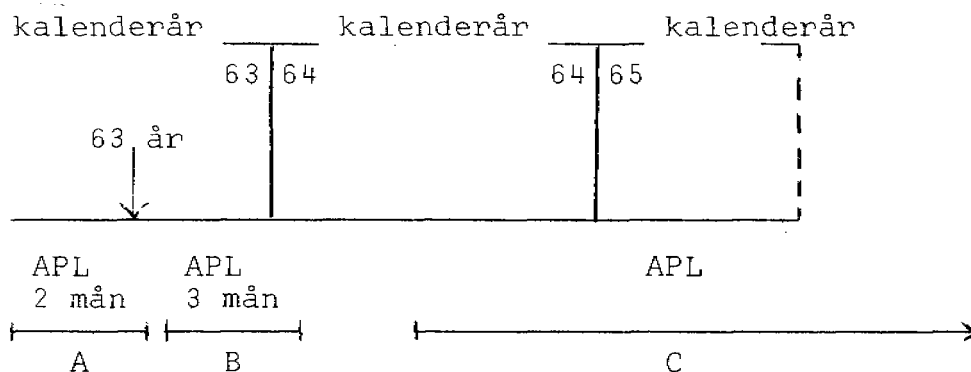

Förutsättningarna för innefattande i KAPL:s krets förblir oförändrade. Försäkringspremie skall alltid betalas för alla KAPL-arbetstagare.

7. Pensionsanstalt som avgör pensionsansökan

Enligt huvudregeln avgörs ålderspensionsansökan av den pensionsanstalt, till vars krets arbetstagaren eller företagaren sist hörde. Men om rätten till pension på basen av kommande tid grundar sig på ett annat än det senaste arbetsförhållandet, avgörs pensionsansökan av den pensionsanstalt, där det till pension på basen av kommande tid berättigande arbetsförhållandet är försäkrat. Emedan APL-ålderspension kan beviljas först när APL-arbetsförhållandet har upphört, måste den pensionsanstalt som avgör ansökan reda ut, om sökandens sista arbetsförhållande har upphört eller inte.

Exempel 18

Den kommande tiden räknas på basen av arbetsförhållande A. Den pensionsanstalt, hos vilken arbetsförhållande A är försäkrat, beviljar också pensionen. Denna pensionsanstalt måste fråga den pensionsanstalt, hos vilken arbetsförhållande C är försäkrat, när detta arbetsförhållande har upphört.

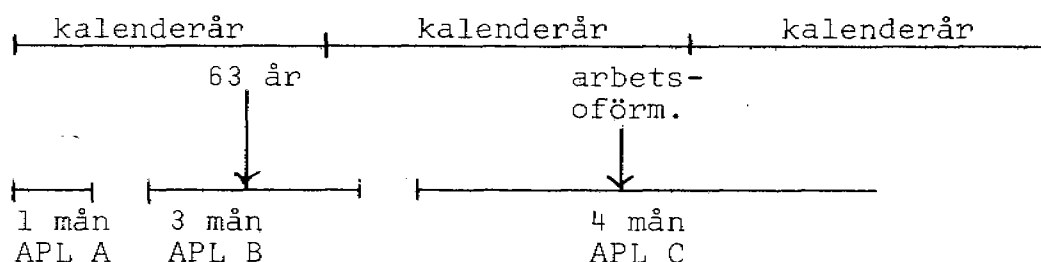
8. Ansvarsfördelningen

I 12 § APL har införts ett stadgande om bestämmandet av pensionsanstaltens ömsesidiga ansvar beträffande sådan invalidpension, för vilken pensionsfallet har inträffat efter det år då arbetstagaren fyllde 63 år. Ansvaret för pension som beviljas med tillämpning av 6 § 3 mom. APL ankommer fram till utgången av den månad då pensionsåldern uppnås enbart på den pensionsanstalt, till vars verksamhetskrets arbetstagaren innan pensionsfallet inträffade sist har hört antingen under det år då 63 års åldern uppnåddes eller på grund av ett därefter i minst fyra månaders tid på-

gående arbetsförhållande. Om arbetstagaren inte under nämnda tid haft ett enda minst fyra månaders arbetsförhållande, ansvarar pensionsanstalterna gemensamt för invalidpensionen, fastän denna skulle ha beviljats med tillämpning av 6 § 3 mom. APL.

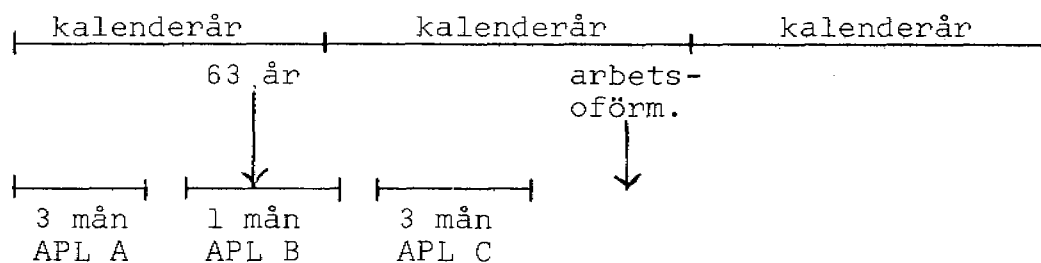
Ansvaret för familjepension som baserar sig på ovan avsedd invalidpension, bestäms på samma sätt som för invalidpensionen.

Exempel 19

För invalidpensionen ansvarar den pensionsanstalt, hos vilken arbetsförhållande C är försäkrat (den kommande tiden baserar sig på arbetsförhållande A).

Exempel 20

För invalidpensionen ansvarar pensionsanstalterna gemensamt, emedan det inte finns något 4 månaders arbetsförhållande (den kommande tiden baserar sig på arbetsförhållande APL A).

Den anförda ändringen av 12 § APL kommer senare att beaktas i ansvarsfördelningsgrunderna.

Beträffande KAPL har ansvarsfördelningsstadgandena inte ändrats. Sålunda ansvarar Arbetspensionskassan ensam för sådan invalidpension som baserar sig på pensions-

fall efter det arbetstagaren har fyllt 63 år och som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom. KAPL. Ifall arbetstagaren har beviljats pension både i stöd av 7 § 1 mom. KAPL och i stöd av 6 § 3 mom. APL, ansvarar Arbetspensionskassan för KAPL-pensionen och för APL-pensionen ansvarar antingen enbart den sista pensionsanstalten, till vars krets arbetstagaren på grund av ett minst fyra månaders arbetsförhållande har hört, eller också pensionsanstalterna gemensamt på det sätt, för vilket ovan redogjorts.